

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI

Na daną ocenę obowiązują ucznia również wymagania na wszystkie oceny niższe oraz te, które należało spełnić we wcześniejszych latach. Każdy uczeń zobowiązany jest przeczytać wszystkie obowiązujące lektury i znać ich treść.

Wymagania				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
UCZEŃ				
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Kształcenie literackie i kulturowe				
- określa elementy świata przedstawionego, rozpoznaje bohatera głównego, drugoplanowego, epizodycznego, tytułowego - formułuje pytania na wskazany temat - rozpoznaje rodzaje literackie - zna pojęcie fikcja literacka - zna pojęcie <i>reklama</i>	- prezentuje bohaterów i narratora w sposób ogólny, rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową - buduje zróżnicowane pytania do tekstu - wymienia główne cechy rodzajów literackich i rozróżnia gatunki rodzajów literackich - dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze	- charakteryzuje bohatera na podstawie jego wypowiedzi oraz innych postaci, a także narratora, - wskazuje funkcje narratora w tekście - wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań - wskazuje cechy gatunków literackich: baśń, legenda, bajka, hymn, przypowieść, mit, opowieść, nowela - wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna - używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście	- charakteryzuje bohatera, nazywa jego cechy i przeżycia, ocenia zachowanie, - charakteryzuje również sposób prowadzenia narracji, - tworzy uporządkowany zestaw pytań, - zna i rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowa, przygodowa, detektywistyczna, fantastycznonaukowa, fantasy - wyjaśnia na czym polega fikcja realistyczna i fantastyczna - operuje słownictwem związanym z reklamą,	- uzasadnia swoją opinię na temat bohatera, - właściwie dobranymi argumentami, określa temat i myśl główną utworu - ciekawie komentuje sytuacje przedstawione w utworze - wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, gatunkami literackimi, - zwraca uwagę w prezentacji bohaterów na ich realistyczny lub fantastyczny charakter - tworzy slogany reklamowe nawiązując swobodnie do kontekstów kulturowych,

• wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję, odczytuje • intencję wypowiedzi reklamowej	• odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających, • odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych, identyfikuje tekst jako komunikat reklamowy, wskazuje niektóre środki językowe występujące w reklamie	słowa reklama, • rozpoznaje związki frazeologiczne i przysłowia w hasłach reklamowych , • tworzy tekst o charakterze reklamowym	rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych, • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcje,	
• zna pojęcia: nadawca i odbiorca wiersza, wyodrębnia obrazy poetyckie w utworze, określa nastrój wiersza	• określa osobę mówiącą w tekście i opisuje jej uczucia, potrafi wymienić i nazwać podstawowe środki stylistyczne, rozpoznaje elementy rytmizujące tekst	• potrafi wskazać w tekście wszystkie środki stylistyczne, takie jak: epitet, porównanie, przenośnię, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne, apostrofę oraz operuje pojęciami: rym, rytm, wers, strofa, refren	• wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich, charakteryzuje podmiot liryczny, • określa tematykę i problematykę utworu, dokonuje odczytania tekstu poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek), • zna pojęcie sytuacja liryczna	• objaśnia znaczenie dosłowne oraz przenośne w tekstach poetyckich, przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia, • stosuje środki stylistyczne w swojej wypowiedzi, analizuje budowę wiersza,
• wypowiada się na temat budowy utworu, dostrzega relacje między częściami tekstu: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, • odróżnia w tekście informacje ważne od drugorzędnych, opowiada o wydarzeniach fabuły	• rozumie pojęcia: tytuł, podtytuł, motto, puenta, punkt kulminacyjny i rozpoznaje je w tekście, • ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność, odróżnia dialog od monologu	• wskazuje wątek główny i wątki poboczne	• wyjaśnia tytuł utworu, nadaje tytuły wątkom, wie, co to retrospekcja	• rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego (akt, scena)

• opisuje fabułę i bohaterów komiksu • czyta ze zrozumieniem różne teksty kultury • świadomie i z uwagą odbiera filmy, spektakle, wypowiada się na temat dzieła, omawia wrażenia artystyczne • samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych, • zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny	• zna definicję komiksu, opisuje miejsca akcji poszczególnych fragmentów komiksu • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny, reklamowy • rozumie swoistość tekstów kultury należących do literatury, teatru, filmu, sztuk plastycznych, muzyki • korzysta ze słownika wyrazów obcych • zna budowę słownika poprawnej polszczyzny wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny	• charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje na charakterystyczne dla niego cechy • wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu, • wyodrębnia elementy składające się na sztukę teatralną, • stosuje podstawowe terminy charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki i słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła sztuki • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny • wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń	• wskazuje na motywy wykorzystane w komiksie • klasyfikuje tekst jako publicystyczny, informacyjny, reklamowy lub popularnonaukowy • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, wskazuje na różnice między tekstem literackim a jego adaptacją, przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki • korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb	• porównuje sposób przedstawienia bohaterów w tekście i na ilustracji, rozumie swoistość tekstów przynależnych do literatury i sztuk plastycznych • potrafi wskazać różnice między literaturą piękną a przykładowo publicystyką, • przedstawia w oryginalny sposób różnice między odmiennymi tekstami kultury, porównuje np. dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice • sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny i innych, korzystając swobodnie ze skrótów i odsyłaczy
Kształcenie językowe				

• uczeń pracuje nad poprawnością ortograficzną • zna i stosuje podstawowe reguły ortograficzne, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym, stara się je stosować korzysta ze słownika ortograficznego • rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy, • rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika • rozpoznaje nieosobowe formy czasownika, • rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane, • wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej, • rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego • rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny <i>się</i> • zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	• uczeń stara się stosować zasady ortograficzne i interpunkcyjne, korzysta ze słownika ortograficznego • tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika, • tworzy formy różnych czasów czasownika • odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje • wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> • poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych oraz niedokonanych w różnych czasach • tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego • stosuje formy zaimka zwrotnego <i>się</i> w sytuacjach typowych	• uczeń poprawnie zapisuje większość wyrazów zgodnie z regułami ortograficznymi • przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu, • przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na <i>-no, -to</i> i odwrotnie • poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych, • poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika, • przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika • opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem <i>się</i> i bez niego, • poprawnie stosuje zaimek zwrotny <i>się</i>	• uczeń zna reguły ortograficzne, interpunkcyjne i pisze poprawnie • stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników • funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach, • używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi • funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach • omawia funkcję zaimka zwrotnego <i>się</i> w różnych konstrukcjach składniowych •	• stosuje reguły pisowni i pisze poprawnie pod względem ortograficznym, poprawnie używa również znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni • wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika • używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> w sytuacjach nietypowych
---	--	--	--	--

• rozpoznaje rzeczownik, przymiotnik, liczebnik i jego formy (liczbę, przypadek, rodzaj), stopniuje przymiotniki • zna pojęcie <i>zaimek</i>, rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części mowy wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe, • rozpoznaje nieodmiennie części mowy: przyimek, przysłówkę, spójnik, partykułę, wykrzyknik; • wie, jak jest zbudowane wyrażenie przyimkowe, • potrafi stopniować	• zna podział na rzeczowniki własne, pospolite, żywotne, nieżywotne, osobowe, nieosobowe, rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności, odmieniające się tylko w l.poj. lub tylko w l. mn., wie, że przymiotnik • dopasowuje swą formę do określanego rzeczownika, wskazuje niestopniujące się przymiotniki, • odróżnia liczebniki główne i porządkowe • wykorzystuje wiedzę w sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków • wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy • wie od jakich części mowy powstają przysłówki, wskazuje na przysłówki niepodlegające stopniowaniu • wskazuje spójniki, przed którymi nie stawia się przecinków, wie, że przyimki wymagają użycia właściwego przypadku rzeczownika, uzupełnia wypowiedzi	• odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia • tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, • łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe • objaśnia funkcję stopni przymiotnika • rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują, rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią • objaśnia funkcje spójników w zdaniu pojedynczym i złożonym, rozpoznaje funkcje partykuł i wykrzykników, a także przysłówków	• wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników • funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem, • funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach, • prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników • funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach, • wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych • funkcjonalnie używa nieodmiennych części mowy w swoich wypowiedziach, poprawnie zapisuje partykuły, wykrzykniki, przyimki złożone oraz	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników, przymiotników i liczebników • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące nieodmiennych części mowy oraz ich funkcji w budowaniu lub modyfikowaniu znaczenia
--	---	---	--	--

przysłówki	odpowiednimi partykułami		wyrażenia przymkowe	wypowiedzi
• tworzy i stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi	• rozpoznaje równoważniki zdań • odróżnia zdanie rozwinięte i nierozwinięte, odróżnia pojedyncze od zdania złożonego	• wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań	• celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów, • wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,
• rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik • przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami	• rozpoznaje w zdaniu orzeczenie czasownikowe i imienne • wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone: przydawka, dopełnienie, okolicznik, • zna pojęcie podmiot domyślny	• w swoich wypowiedziach, nazywa części mowy występujące w funkcji orzecznika • rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, rozumie zależność między stroną czynną a bierną czasownika w funkcji dopełnienia,	• funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego i imiennego oraz różnych typów podmiotów, a także przydawek, dopełnień oraz okoliczników różnego typu	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych części zdania oraz ich funkcji w wypowiedzeniach • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu,
• zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone	• wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określane i określające • wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające • objaśnia pojęcie <i>zdania podrzędnie złożone</i> na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne	• analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy • używa ze zrozumieniem nazw części zdania podczas analizy składniowej zdania, • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych	• objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne • używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej • poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu,	• przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych,

• rozpoznaje zdania współrzędnie złożone • zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych, rozpoznaje zdania podrzędnie złożone	• zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe • objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym	• przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów, • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych, różnego typu	• funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach, • poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu, • tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu, • zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
• dzieli wyrazy na głoski i litery, wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce, odróżnia spółgłoski od samogłosek, dzieli wyraz na sylaby, wie, co to jest akcent	• podaje przykłady wyrazów różnej liczbie liter i głosek • rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie • wie, czym jest akcent wyrazowy • określa funkcję akcentu zdaniowego	• prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych • poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek, • prawidłowo akcentuje większość wyrazów, • stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową • używa wyrazów i określeń synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek • w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych, wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych • prawidłowo akcentuje wyrazy • funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych • świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych

• rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, związki frazeologiczne • zna pojęcie zgrubienie i zdrobnienie, rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie i negatywnie	• dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy • podaje różne znaczenia związków frazeologicznych • rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście	• używa związków frazeologicznych tworzy zdrobnienia i zgrubienia podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie	wyeksponowania znaczeń wypowiedzi • funkcjonalnie stosuje synonimy i antonimy, związki frazeologiczne • używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi	• funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy • funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach związki frazeologiczne • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słownej
Tworzenie wypowiedzi				
• tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, notatka, plan ramowy i szczegółowy, • rozpoznaje intencję rozmówcy i wyraża własne intencje,	• pisze tekst argumentacyjny, dobiera argumenty i przykłady, w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy np. charakteru na podstawie zachowań i postaw • zna i wykorzystuje wiedzę na temat zasad pisania poszczególnych form wypowiedzi pisemnych, • rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną	• zna i stosuje zasady układu graficznego i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy form wypowiedzi • układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie twórcze i odtwórcze • świadomie stosuje wyrazy określające następstwo czasowe • objaśnia pojęcia <i>język oficjalny</i> i <i>język nieoficjalny</i>	• w sposób twórczy w wypowiedziach stosuje słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen, opinii i emocji, • sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu • określa intencję wypowiedzi, rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego	• redaguje bezbłędne językowo formy wypowiedzi, oryginalne pod względem treści i stylu • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, • formułuje przemyślane, twórcze uwagi • używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej